

İSTANBUL GENÇ İŞGÜCÜ PİYASASI

Güncel Görünüm, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Umut
BURADA

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İSPER

Bölgesel
İstihdam Ofisi

İstanbul
Planlama
Ajansı

BETAM

Algoritma

Katkıda Bulunanlar;

Prof. Dr. Seyfettin Gürsel,

Dr. Öğr. Üyesi Luis Pinedo Caro,

Dr. Necdet Kenar

Araştırma Ekibi;

Dr. Saliha Ergün Tanrıverdi, Merve Akgül, Deniz Merve Çebi, Alp Ata Türkoğlu, Oğuz Yurtoğlu

Katkı Sunan Kurumlar;

İBB Bölgesel İstihdam Ofisleri,

Algoritma Araştırma A.Ş.

1 İstanbul Genç İşgücü Piyasasında İşgücüne Katılım ve İşsizlik

2 Yüksek Öğrenimli Gençlerde Çok Boyutlu Arz ve Talep Uyumsuzlukları

3 Çalışan Gençlerin Yaşam Koşulları

4 Çözüm Önerileri

TEMA

İstanbul Genç İşgücü Piyasasında İşgücüne Katılım ve İşsizlik

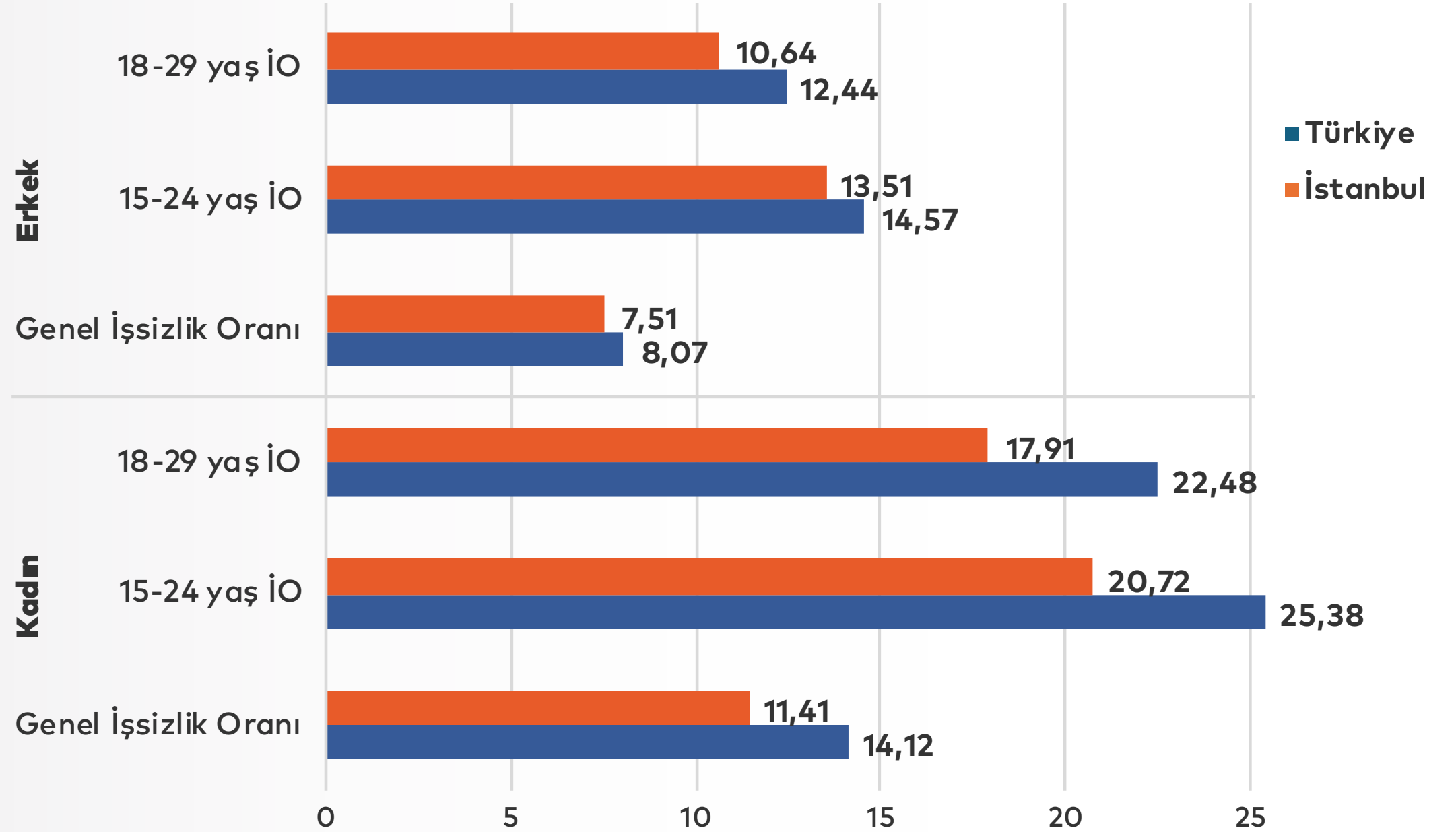
Gençlerde İşgücüne Katılım

Tablo 1.1.2: Gençlerde İşgücüne Katılım Oranları (2024)

		Toplam	Kadın	Erkek
15-24 Yaş	Türkiye	44,3	31,2	56,9
	İstanbul	49,7	39,7	59,1
18-29 Yaş	Türkiye	62,8	46,9	78,5
	İstanbul	69,1	57,3	80,2

Kaynak: BETAM, HİA 2024

Şekil 1.2.2: Cinsiyet Ayrımında Genel İşsizlik Oranı ve Genç İşsizlik Oranları - 2024

Kaynak: BETAM, HİA 2024

**Genç
İşsizlik
Oranları**

Kadınların Çalışmak İstememe Nedenleri	
Çocuk bakımı	%46
İş bulmak çok zor, aramaktan vazgeçtim	%23
Eğitim sürecinin devam etmesi	%20
Bakmakla yükümlü olunan kişi/kişiler olması	%10
Maddi olarak ihtiyaç duymaması	%10
Diğer	%6
Hastalık / engellilik durumunun olması	%4

Kaynak: BETAM, Algoritma Araştırma

Yüksek Öğrenimli Gençlerde Çok Boyutlu Arz ve Talep Uyumsuzlukları

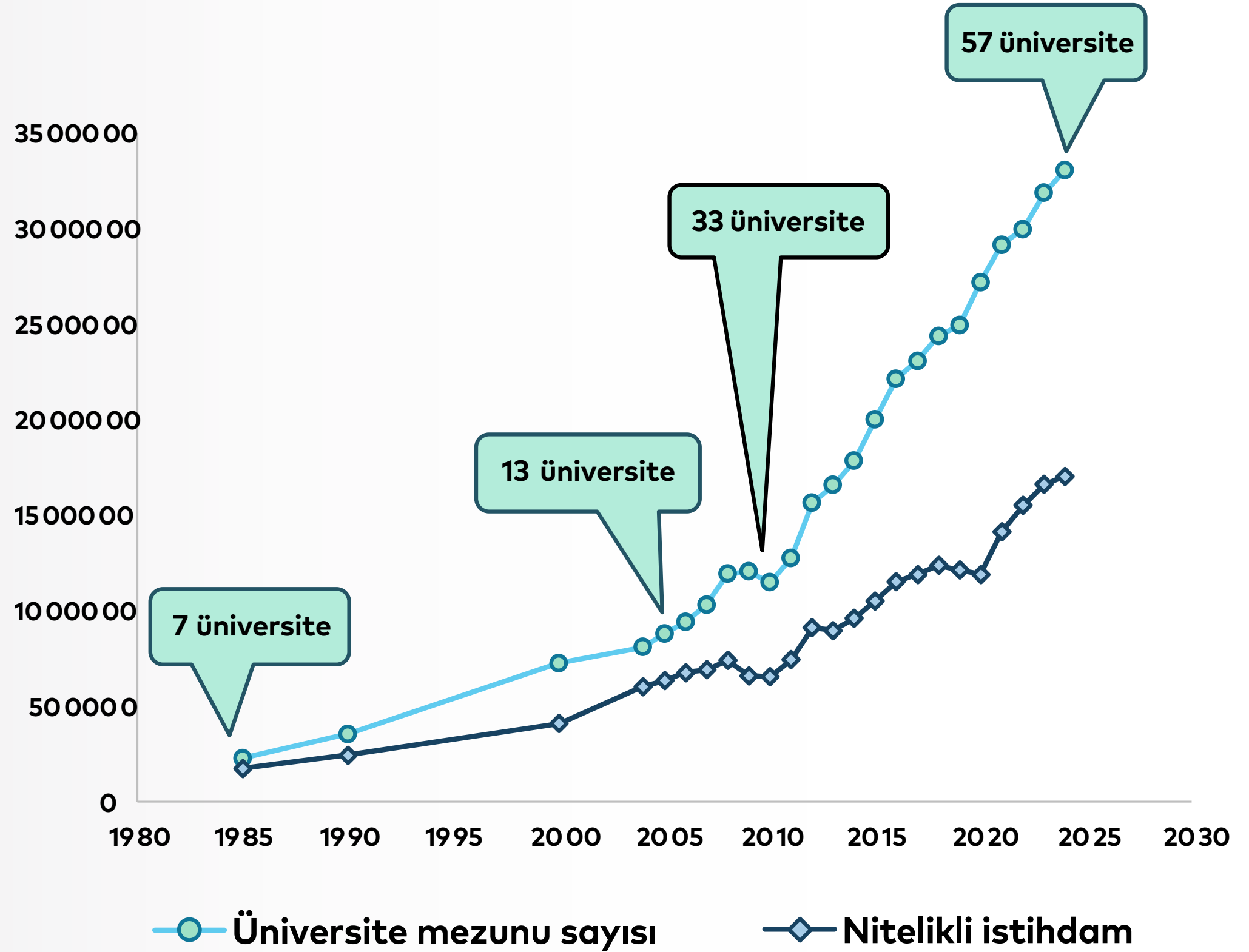
İstanbul'da Yüksek- öğrenim: Rakamlarla Güncel Durum

16 milyonluk nüfusta

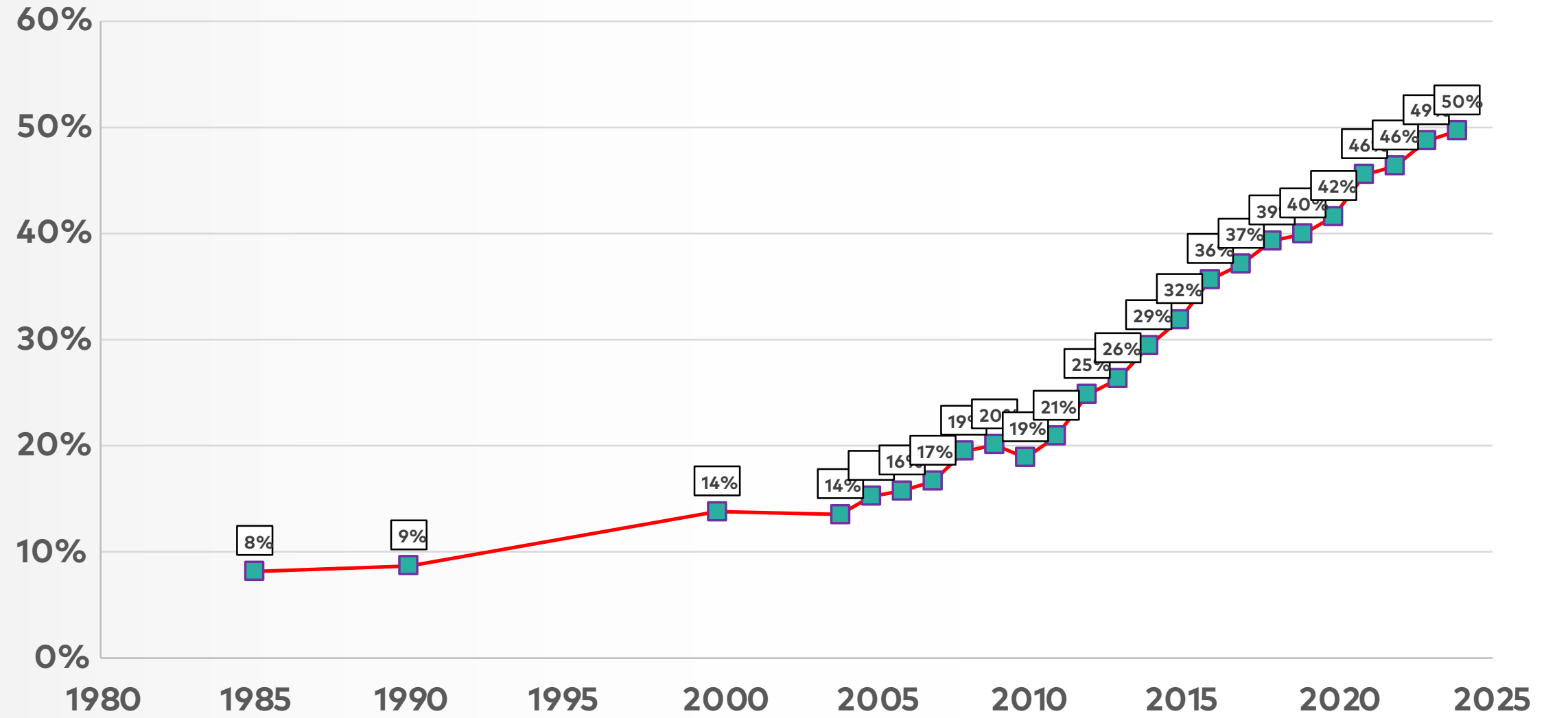
3.3 milyon yükseköğrenim mezunu!

- **Bunların 872 bin398'i Meslek Yüksek Okulu diplomalı,**
- **2 milyon 435 bini lisans (ya da Lisans üstü) diplomalı,**
- **Ergin nüfusun yüzde 26,3'ünü oluşturuyorlar,**
- **25-27 yaş grubunda (en yeni kuşak) yüzde 51.9'unu oluşturuyorlar.**

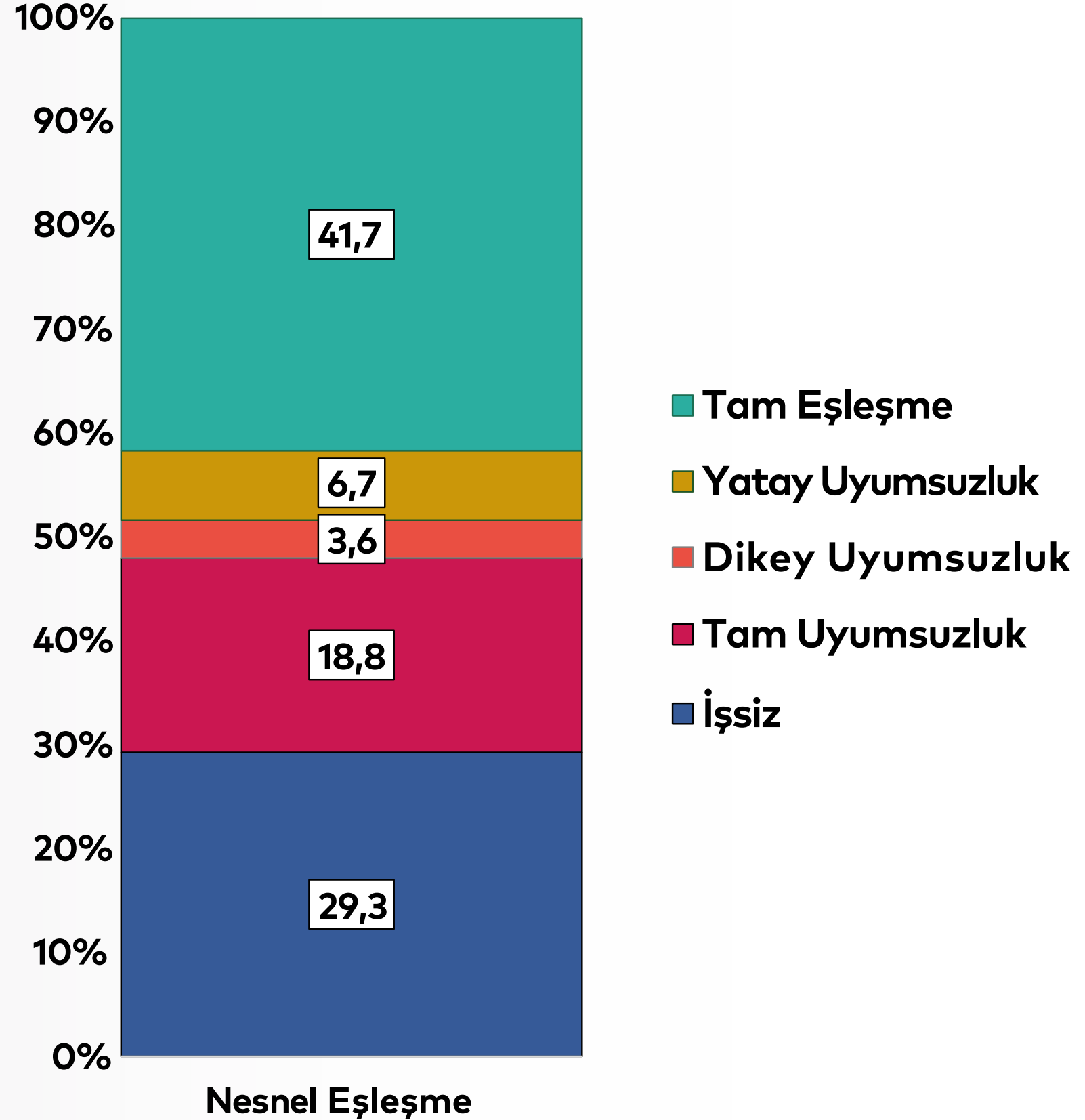
İstanbul'da Üniversite Sayısı ve Nitelikli İstihdam

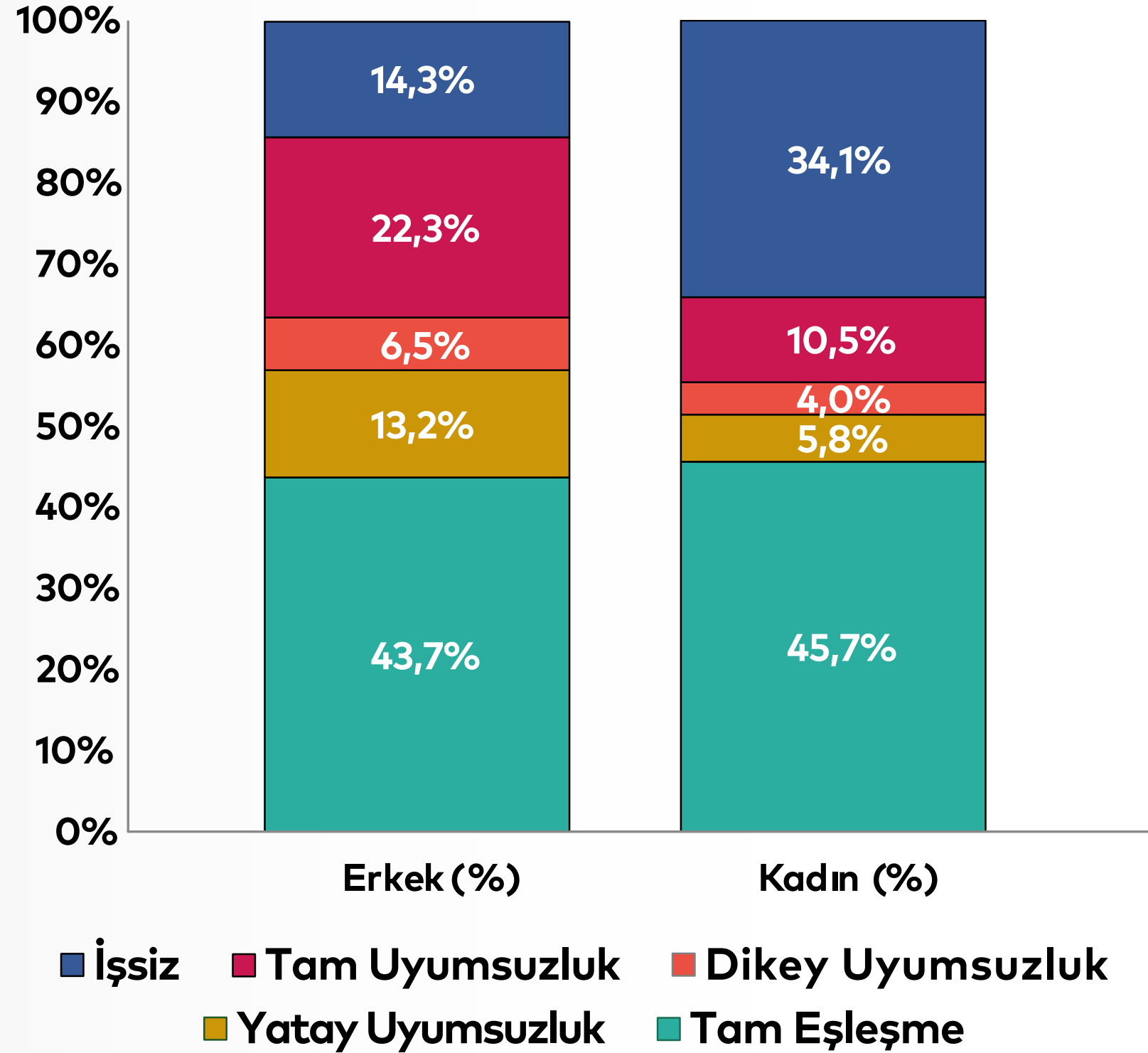
İstanbul'da 25-34 Yaş Nüfusta Üniversite Diplomalı- ların Payı

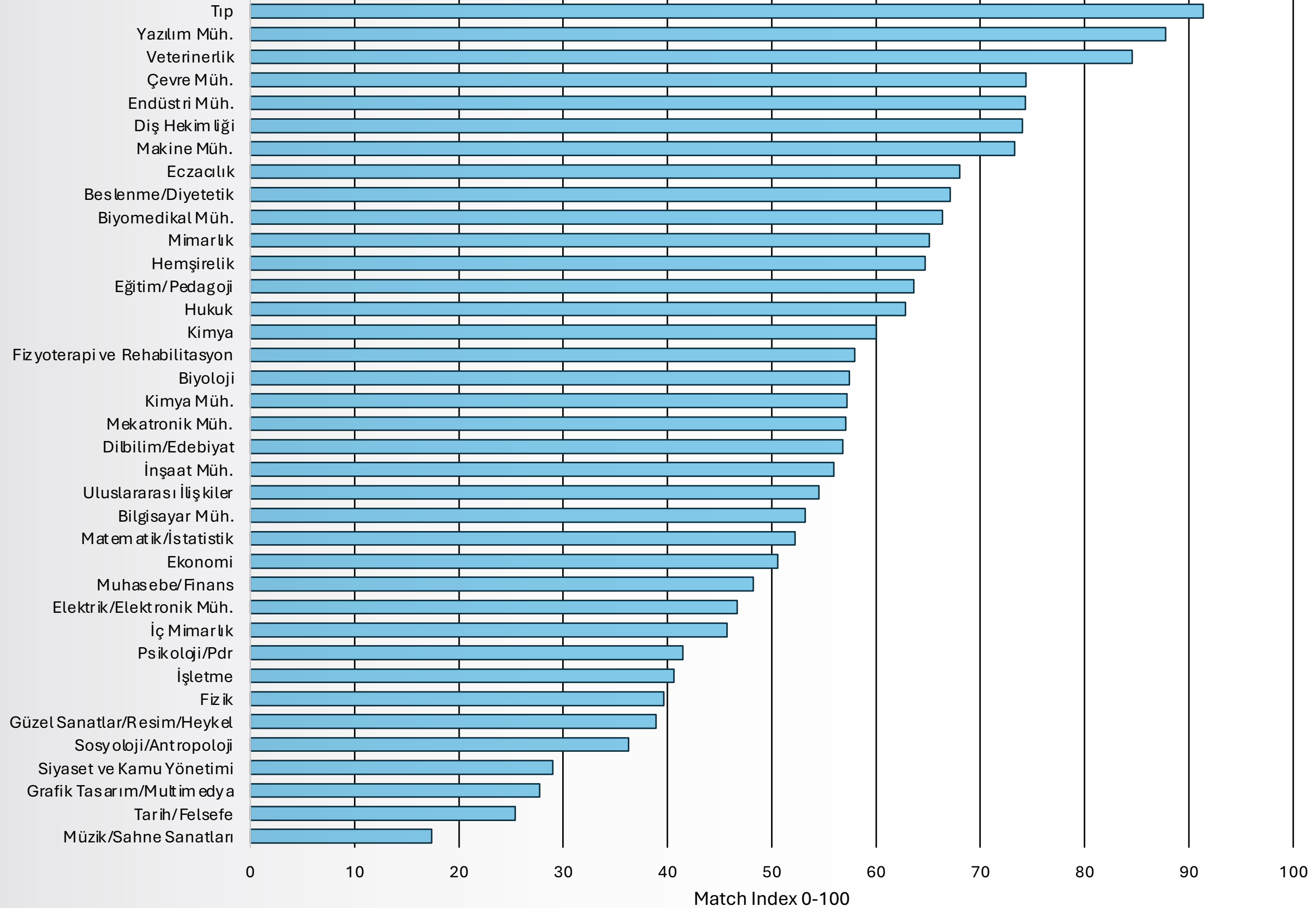

Uyumsuzluğa Genel Bakış İstanbul 22-39 Yaş Üniversite Mezunları

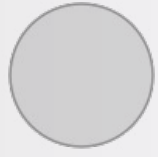

İstanbul Kadın ve Erkek 22-39 Yaş Üniversite Mezunları

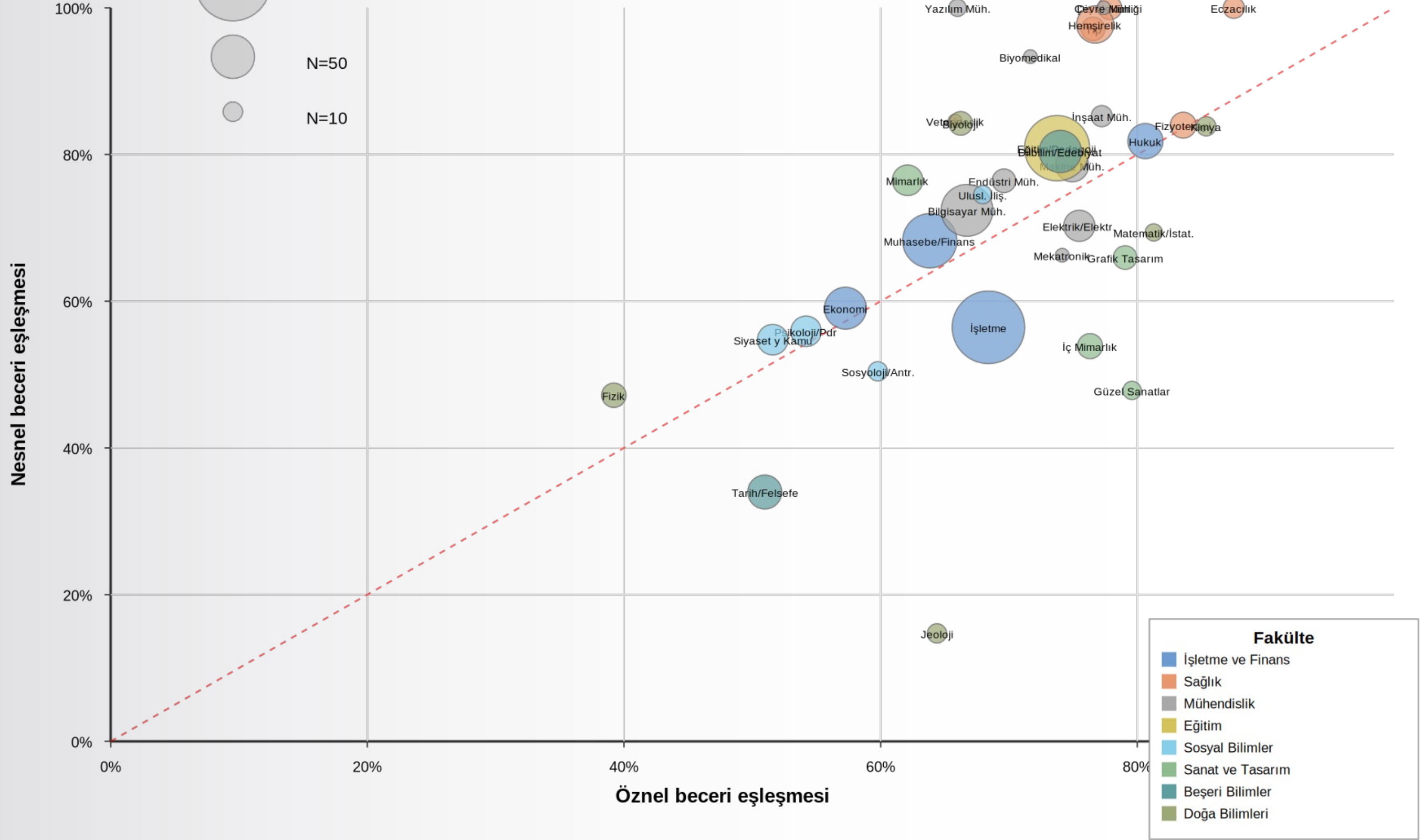
Örneklem Büyüklüğü

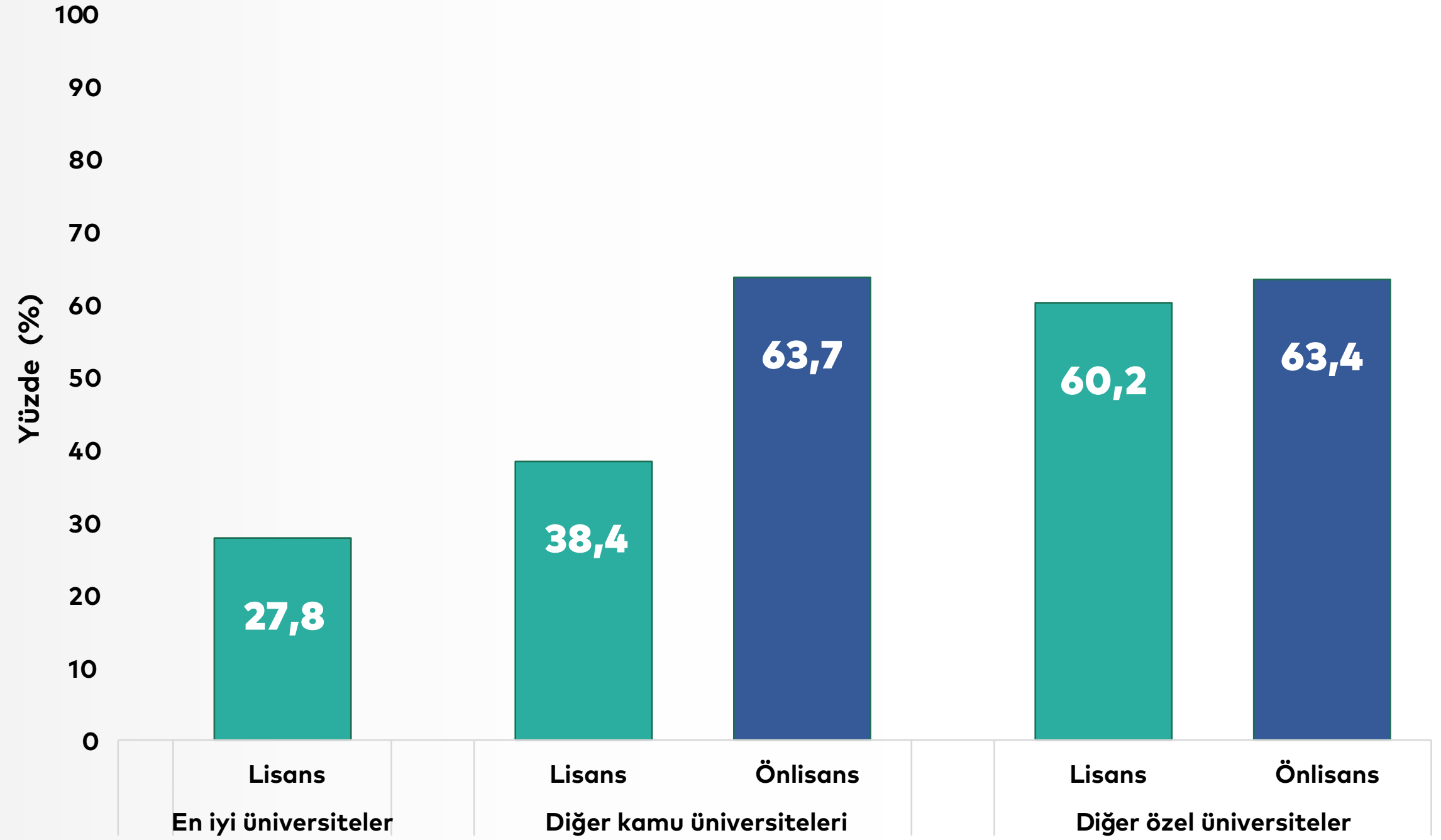
N=150

N=50

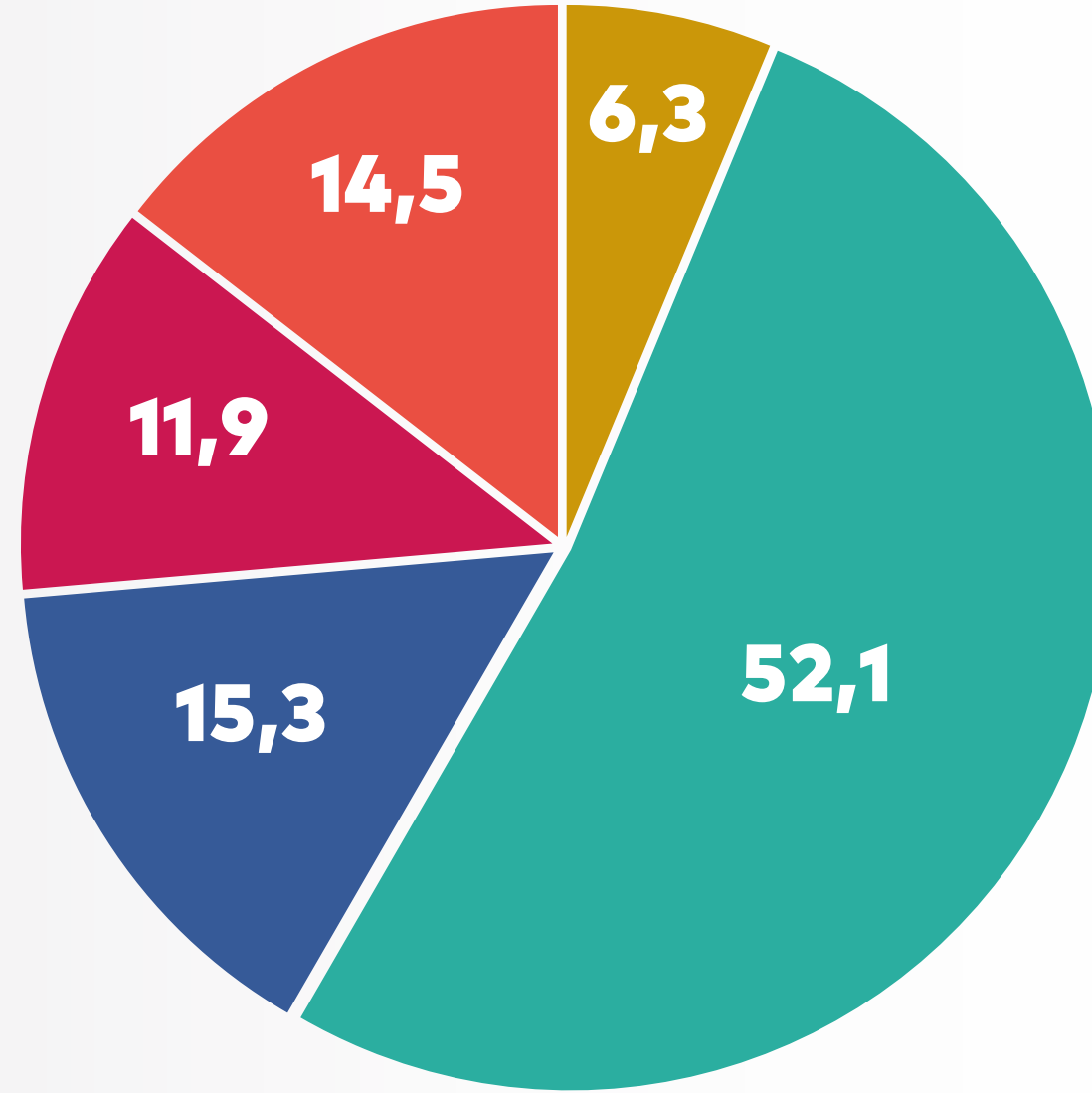
N=10

İsraf Edilen Eğitim Harcamasının Toplam İçindeki Payı (yatay eşleş- meler hariç)

Örnekledeki Öğrencilerin Kökeni

- En İyi Üniversiteler
- Diğer Kamu (Lisans)
- Diğer Kamu (Ön lisans)
- Diğer Özel (Lisans)
- Diğer Özel (Ön lisans)

POLİTİKA ÖNERİSİ

YÖK için: Mevcut Sistemin Ötesine

YÖK zaten yapıyor: Mezun istihdam verisi topluyor (YÖK ATLAS)

Ama yeterli değil:

- Sadece "çalışıyor mu?" sorusu
- Beceri eşleşmesi ölçülüyor
- Sonuçlar programa göre kamuya açık değil

Gerekli olan:

- Beceri eşleşmesini ölç
"İşini buluyor mu?" değil, "öğrendiklerini kullanıyor mu?"
- Program bazında performans eşikleri
Örnek her program min. %50 beceri eşleşmesi göstermeli
- Sonuçları her yıl kamuya açıkla
YÖK tüm programların performansını yıllık olarak yayınlamalı

Çalışan Gençlerin Yaşam Koşulları

**Nitelikli
İstanbul
Gençleri
Nerede
Çalışıyor?**

ÇALIŞANLARIN

%52,3'ü AYNI ikamet ilçesinde kalıyor

%21,6'sı BİR ilçe sınırını geçiyor

%24,9'u BİRDEN FAZLA ilçe sınırını geçiyor

%1,3'ü ilden uzağa seyahat ediyor

Ne kadar sürüyor?

Güzergah	İşe gidiş-geliş süresi (gidiş-dönüş dakika)
Aynı ilçe	48.4
Komşu ilçeye geçiyor	69.9
Birden fazla ilçe sınırı geçiyor	114.1
Komşu ile gidiyor	179.2

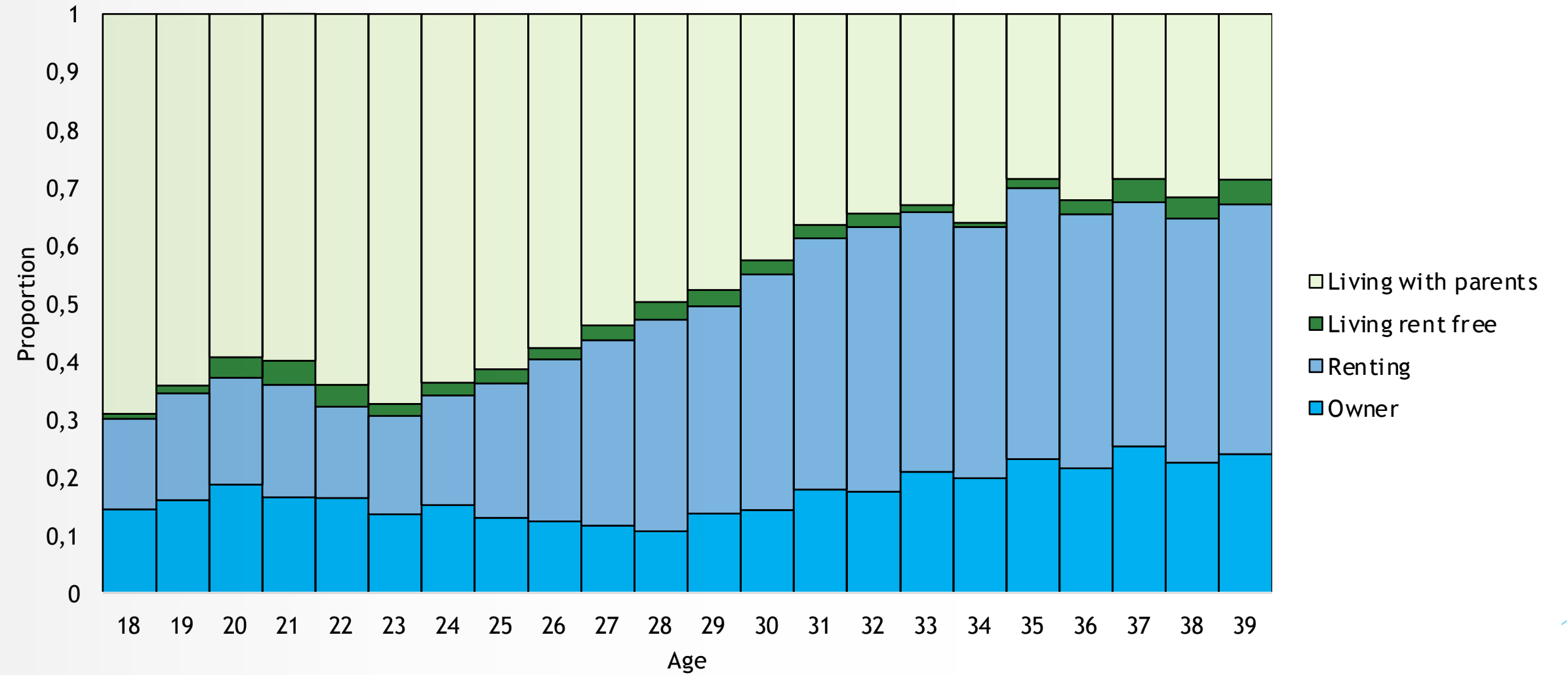
Altyapı ve İşe Gidiş-Geliş Süreleri

İlçe	Medyan işe gidiş süresi (dk)	Ulaşım altyapısı	Notlar
Esenyurt	60	Metrobüs only	103k residents - only metrobüs, NO metro
Büyükçekmece	60	None	Far west - limited transit
Silivri	60	Marmaray (distant)	Marmaray serves but far
Kartal	60	M4+Marmaray	M4 + Marmaray
Pendik	60	M4+Marmaray	M4 southern + Marmaray + YHT
Tuzla	60	Marmaray	Industrial - Marmaray serves
Ümraniye	60	M5	M5 line serves
Ataşehir	60	M4	M4 serves financial district
Sancaktepe	60	M5	M5 eastern line
Sultanbeyli	60	M5 terminus	M5 eastern terminus
Beykoz	60	M15 (partial)	M15 serves partially, ferries
Eyüpsultan	80	M7 (partial)+M11	Golden Horn barrier, M7 reaches area
Çatalca	80	None	Rural isolated
Çekmeköy	80	M5 terminus	M5 northeastern terminus - line ends
Beylikdüzü	100	Metrobüs only	Far west - metrobüs only, metro planned
Beyoğlu	120	M2+T2 (nostalgic)+Funicular	Historic center - topography + limited options

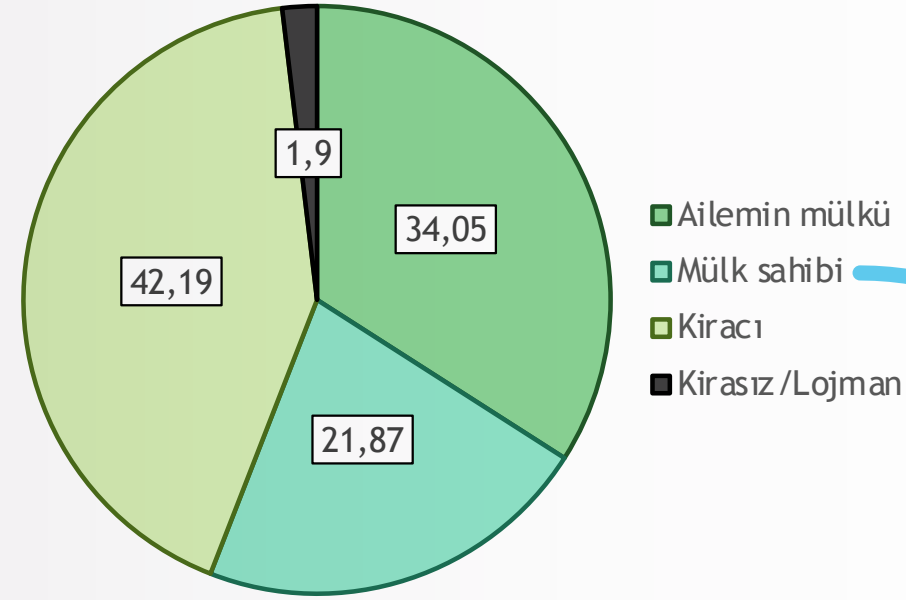
İlçe Kümelerinin Görselleştir- mesi

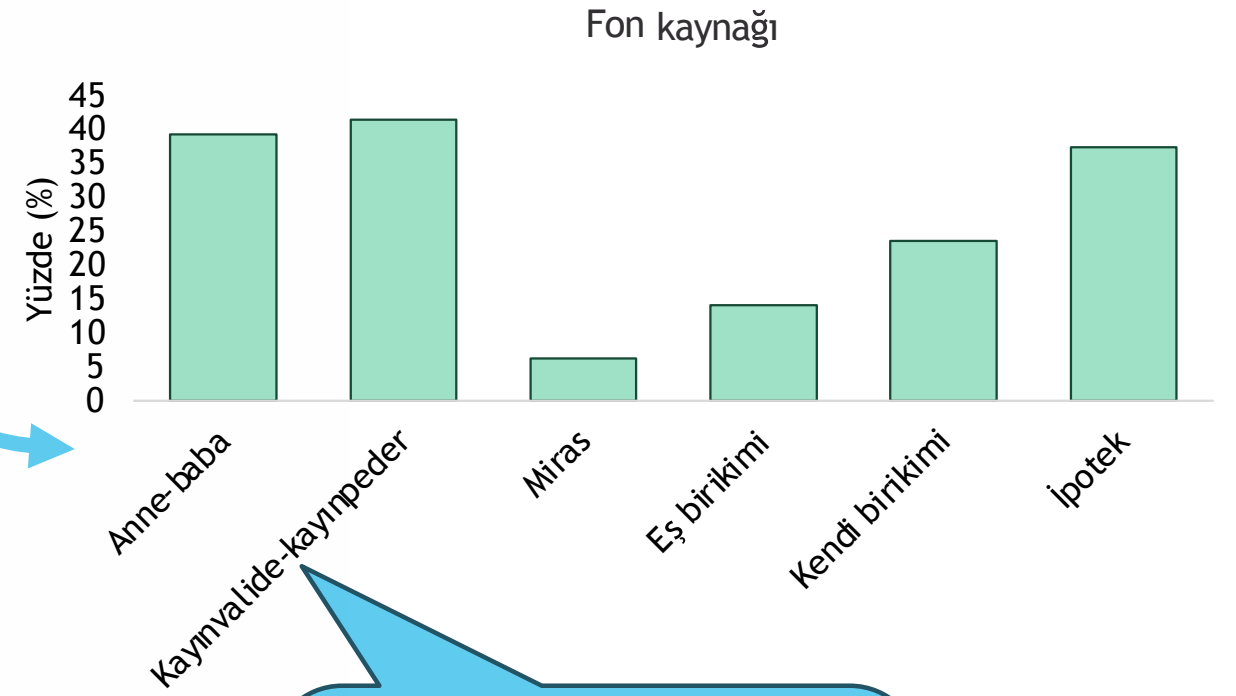
Gençler Arasında Durgun Mülkiyet Oranları

Üniversite Mezunlarının (30-39) Konut Durumu

- Ailemin mülkü
- Mülk sahibi
- Kiracı
- Kirasız /Lojman

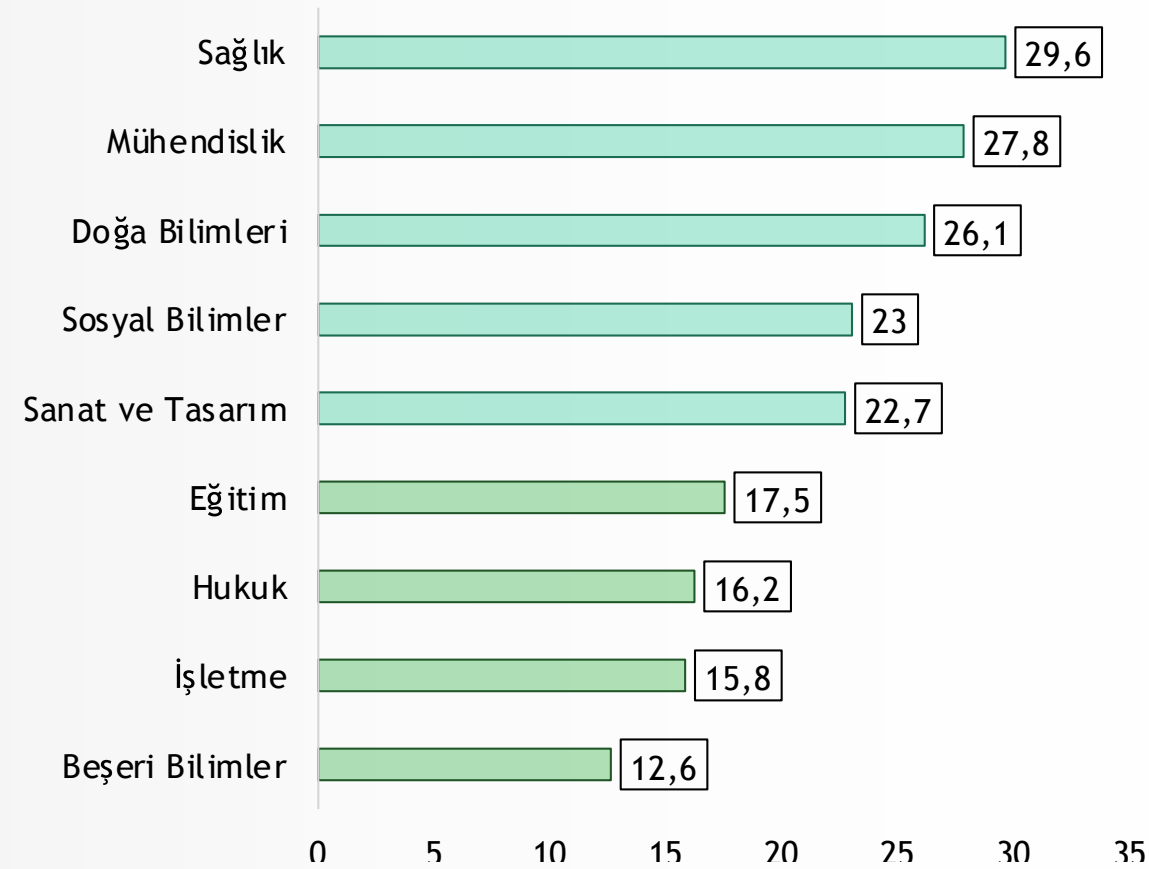
Toplamda %84,9'u ailelerinden yardım aldı

TÜM İstanbul (30-39) mezunlarının yalnızca %3,3'ü dış yardım olmadan ev satın aldı

Alanlar İtibariyle Konut Mülkiyeti (30-39)

Alanlar...

Ama...

Aile sosyo-ekonomik durumu:

Yüksek: %33,6 mülkiyet

Düşük: %12,9 mülkiyet

Maaşlar

Ev almaya

Yetmiyor:

Kuşaklararası

Bağımlılık

Krizi

İstanbul'da 30'lu yaşlarındaki üniversite mezunlarının sadece %20'si ev sahibi.

- Bu %20'nin yalnızca %23.7'i kendi birikimlerini kullandı

Diğer yöntemler (birden fazla kullanılabilir):

- Anne-baba: %39.4
- Kayınvalide-kayınpeder: %41.6
- Miras: %6.3
- Eş birikim: 14.2%
- Kredi: 37.5%

İşten Memnuniyet

Gençlerde işten memnuniyeti belirleyen unsurlar:

- Kamu sektörü çalışanları, özel sektör çalışanlarından daha memnun,
- Ücret,
- Üçüncüsü, kariyer uyumu (mezuniyet alanı-iş) anlamlı ve olumlu bir etki,
- Gri yaka çalışanlar beyaz yakaya göre 0,16 puan daha düşük memnuniyet bildirmektedir.

Ayrıca adil ücret, düzenli ödeme, makul çalışma saatleri ve saygılı iletişim.

Memnuniyetsizlik nedenleri arasında mobbing, kötü yönetim ve belirsiz iş tanımları.

İşverenin memnuniyetsizliği:

- Yüksek ücret beklentisi,
- Beceri açığı ,
- Düşük bağlılık ve yüksek devir hızı.

Anket ve Odak Grup Görüşmeleri

Gençler işe alım süreçlerinde liyakatin olmadığına inanıyor, adalet istiyor!

Deneyim paradoksu: İş için deneyim, deneyim için iş!

Stajlar ve sertifika programları işverenler tarafından yeterince ciddiye alınmıyor!

Gençler için İstanbul'da yaşam ağır bir yüke dönüşüyor: yüksek yaşam maliyetleri, kira ve ulaşım giderleri iş seçimlerini doğrudan kısıtlıyor.

18-29 yaş grubundaki gençlerin yüzde 58,2'si hala ebeveynleriyle yaşamaktadır; bu oran 30-39 yaş grubunda bile yüzde 34 gibi yüksek bir seviyededir.

Konut sahipliği oranı yüzde 20'nin altında ve sahiplik yüzde 75'in üzerindeki bir oranla aile desteği veya miras yoluyla elde edilmiş.

Medyan işe ulaşım süresi günlük 60 dakika

- Her altı çalışandan biri günde iki saatten fazla zamanını yollarda geçirmektedir.
- İlçeler arası hareketlilik ulaşım süresini iki katına çıkararak 96 dakikaya ulaştırmaktadır.

Çözüm Önerileri

Çözüm Önerileri: Genç İşsizliği Azaltmak

Ekonomik büyüme: işgücü talebi, mal ve hizmet talebinin türevi

Vasıf uyumsuzluğunun giderilmesi. Okul-Sanayi İşbirliklerinin geliştirilmesi.

Üniversite mezunu işsizliği: arz fazlası oluşan alanlarda kontenjan kısıtlamalarına gidilmesi.

Deneyim paradoksu: gençlerin deneyim kazanma imkanlarına ulaşımının desteklenmesi.

- Stajların çoğalması,
- Stajların etkililiğinin iyileştirilmesi.

Aktif istihdam politikalarının geliştirilmesi;

- İŞKUR ve Bölgesel İstihdam Ofisi iş bulma ve danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi,
- Yaygın mesleki eğitim hizmetleri: MEB Hayat Boyu Öğrenme, İşkur, Üniversiteler SEM, Yerel yönetimler (Eİ İSMEK) kurs ve meslek edindirme faaliyetlerinin geliştirilmesi,
- Genç istihdamına yönelik teşvik politikaları: etkililiğinin artırılması, bu politikaların etki analizlerinin takibi,
- Genç girişimciğilin teşviki.

Genç Kadın: Katılım ve Süreklilik

Kadın istihdamına olumsuz bakan muhafazakâr toplumsal değer yargılarının değişimi

- Merkezi ve yerel yönetimlerin iletişim kampanyaları.
- STK'ların iletişim kampanyaları

İş yerinde ve işe gidişte güvenli ortamlar.

- Taciz, mobbing vb. ile mücadele.
- Şirketler, sendikalar, işveren kuruluşları ve derneklerin farkındalık faaliyetleri

Evlilik ve doğum sonrası işten ayrılmalar geri dön(e)memeler.

- Doğum izinleri 24 haftaya yükseltildi.
- Kreşlerin çoğalması, güvenilirliklerinin ve maddi olarak ulaşılabilirliklerinin geliştirilmesi.

Esnek çalışma, uzaktan çalışma, kısa süreli işlerin artması.

Teşekkür Ederiz

